

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben háshoz hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaszedésén
 vagy megőrzésére nem vállal kötelességet.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Az igazi demokrácia.

Az agrár politika esküdt ellenségeinek amikor az agrár eszméket diszkreditálni akarják, rendszerint az a taktikájuk, hogy az agrár politikát kinevezik nagybirtok politikának és fennen hirdetik, hogy az agrár eszmék a népnek, az Isten adta népnek semmit sem használnak, hanem csupán csak a husuzsorás, bőrkabátos, népnyzó ezerholdasoknak.

Okosnak felelt erre nem régiben a főfő népnyzó ezerholdas, az Országos Magyar Gazdasági Egyesületnek fiatal, de kiváló elnöke: gróf Károlyi Mihály.

Azt mondja a fiatal gróf: Megvádolnak bennünket agráriusokat azzal, miszerint nem vagyunk elég demokraták, vagyis magyarul mondva, nem szereljük eléggé a népet. Vajjon hogy nyilvánul meg a szeretet a legkifejezőbben? Ugyebár aként, hogy a tulajdonomat képező szellemi és anyagi javakat szétszétlom azok között, akiket szeretek. Ez a szeretet. Nézzünk már most egy kissé körül, hogy a szeretetet hol találjuk meg inkább, az agrárius táborban-e, vagy a fővárosi áldemokraták, vagy még inkább a nemzetközi szociáldemokraták táborában-e? Nézzük csak, vajjon mit kap Vázsonyiéktól vagy Bokányiéktól a nép, az Isten adta

nép és vajjon mit kap Károlyiéktól. Vajjon Vázsonyi, vagy Bokányi az ő rengeteg tudását próbálja-e megosztani azokkal, akiket ő testvéreinek nevez? Olvaszuk át a demokráta és szociáldemokrata ujságokat, vajjon van-e azokban más egyéb, mint üres handa-bandázás. És olvassuk át a Károlyiék ujságait és látjuk, hogy bizony Károlyiék azt a gazdasági szaktudást, amit a nagybirtok képvisel, bizony nem rejtik véka alá, hanem ellenkezőleg szét szórják az egész országban. Azt a tudást, ami anyagi javakat, hatalmat jelent, megszereshetik a Nincsetlen Jánosok is, megszeresheti a legutolsó falusi napszámos is. Károlyi Mihály gróf és az ő derék gárdája nem csinál titkot abból, hogy az ő ezerholdjai, hogy jövedelmeznek neki sok és sok ezer koronákat. A legutolsó falusi földműves is, ha van hozzá hajlama, az agrárius ujságok révén megtanulhatja mindazt, amit Károlyiék gazdatisztjei tizenhat iskola elvégzése után szereztek meg.

Megtanulhatja a mély szántást, a talajviz elraktározását, megtanulhatja azt, hogy a hitvány kukoricaszáron hogy lehet kiteleltetni a tehénkéjét. Megtanulhatja, hogy holmi szürke poroknak a földrehintése által hogy lehet a burgundi

répát tíz kilósra felhizlalni, vagy pedig a szőlőtőkét kincstermővé növesztetni.

De bolond is Istenem az a Károlyi gróf és az ő hűséges fegyvertársai egytől-egyig, hogy így szét osztják a maguk tudományát.

Ha azt elrejtették a véka alá, ha megtartanák azt maguknak, mennyivel hatalmasabbak lehetnének és a nép mennyivel szegényebb lenne, mennyivel jobban lehetne e felett a szegény nép felett uraskodni.

De hát Károlyi grófék úgy látszik nem követik az áldemokraták példáját. És épen ezért ők az agrár ellenes tábor fennhéjázó ítélete szerint nem is demokraták, hanem ellenkezőleg esküdt ellenségei a népnek, az Isten adta népnek.

Magyar közvélemény, mikor nyílik ki végre már a szemed? Mikor ismered meg igazi barátaidat és ellenségeidet? Mikor látod be végre már, hogy neked az nem lehet jó barátod, aki nem ad, sőt nem is ígér semmit, hanem folyton csak arra ösztökél, hogy kérj és követelj olyasmit, amire tőlemmi jogod sincsen.

Az ipari termékek készítésének a titkát Wertheim zárok őrzik. Egyetlen-egy gyárosnak se jut eszébe az, hogy azt amit tud, közkinccsá tegye. Csakis

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A zseni.

Tragikomédia 3 felvonásban. Írta Nagy Endre. A Szigligeti-színházban először adták 1911. ápr 11 én.

Nagy Endre, az ötletes conférencier, a kabaré deszkáiról feljebb lépett és a színpadon mutatkozott be a közönségnek, nem mint csevegő, hanem mint színművész.

A zseni-ötlet tragikomédiát. Az élehetetlen zseni-ötlet és az élelmes emberről, aki a zseni nagyságáról pompásan megcsinálja a maga karrierjét. Bernyey Rudolf zseni-ötlet szerzője, csak az a baja, hogy egy kissé — vagy inkább nagyobb is — élehetetlen. Az unokafivére, Bernyey György él vele, az tartja rendben a házat, az intézi a művész anyagi ügyeit, az mondja el a Rudolf jeles mondásait is, mikor az ujságba interviút kell leadni. Rudolfnak van egy titka: szerelmes a gazdag Kilinyi Jónás bankigazgató leányába, Agnesbe, aki viszont annyira rajong a nagy zen szerzőért, hogy társalkodónőjével fellátogat a Rudolfék legénylakására. György rögtön megkezdte a hódító hadjáratot a leány ellen. Kinyék estélyere

Rudolf hivatalos. Ez nem akadályozza meg Györgyöt, hogy hivatalosan be ne toppanjon. Ott hamarosan közkedveletté lesz, szerelmet vall a mamának és a leányának s míg a vendégek sorra kiszökődnek az unokatestvére gyönyörű klasszikus szimfóniája elől, György a „Palkó“, kupléjával általános tetszést arat. A vége a dolognak az, hogy Agnes a zseni szárnyai alatt meghúzódva fejkaszkodó, élelmes György felesége lesz, Rudolf pedig — az esküvő után egyedül marad, még a vén sekrestyés is gorbáskodni mer vele — csak a társalkodónő marad ott vigasztalni s egy kézcsoókban megadott vallomás sejteti, hogy ez a vigasz házasságot fog jelenteni. Az élelmes középserűség a siker, a gazdaság, a hódítás és a szerelem a szerényen meghúzódó lángészé: hogy orgonájlon hozzá s beérje a társalkodónővel.

Az ötlet igen jó és meglehetősen fedi is a valóságot. A kidolgozásban is sok a nagyon sikerült rész. Nem akart Nagy Endre valami klasszikus tökéleteséggű vígjátékot írni, csak a közönséget egy este mulattatni. Ezért nem is lehet nagyon felróni, hogy a cselekmény gyakorlatban mintha szét akarna esni, hogy a jelenetek nem mindig folynak egymásból természetesen

és hogy az egyes szerepekben sok a rikitó túlzás. Mindez így van, de azért van így, mert Nagy Endre inkább a kisebb igényeknek akart jól megfelelni, mint nagy igényeket kelteni és azokat ki nem elégíteni. Így aztán a két első felvonás csaknem állandóan derűtlenségben tartotta a közönséget, az ötletes párbeszédök sem tévesztették hatásukat. A harmadik felvonás azonban még ilyen színvonal alkalmazása mellett is terjedős, főleg az ráadásnak látszik. Egy ötlet van benne: hogy a zseni végre is csak a saját szerelmese és az élelmes stréber esküvőjén orgonál, de ezt az ötletet kár egy egész felvonássá kinyújtani.

Az előadás sikere első sorban Tóth Elek alakításához fűződik. Az ő Györgye maga volt a megtettesült siréberség. A szeretetreméltóan szemtelen és ügyesen számító strébernek minden jellemvonását pompásan hozta színre. Alakítása méltó pendantja volt a Szerencse fia címszerepének, mely szintén egyik legjobb alakítása volt. És talán ez juttatta eszünkbe azt a gondolatot, hogy mintha a Nagy Endre hősné eredetijét a Szerencse tiában kellene keresnünk s a Zs-ni általában ennek a Lengyel-féle darabnak az elég jól sikerült visszhangja. Ez egyébként Tóth Ekekre nézve mindegy, a

Meglepő kötéréjü.

Rendkívül kiadó.

Kitűnő és olcsó.

PORTLAND-

CEMENT

SCHAUMBURG-LIPPE herceg beremendí gyárából.

KONDOR DEZSŐ, Nagypiacz,

FÜCHSL-PALOTA, Telefon 969

Cementcsövek, fedéllemez, elszigetelőlemez, aszfalt és cement munka. Mintákat ingyen küld

a gazdák, a népnyzó, huszszorás, borkabátos ezerholdasokban van annyi szív, van annyi lélek, van annyi szeretet a nép iránt, hogy gazdasági ismereteiket megosztják az Isten adta néppel. Ki hát akkor voltaképpen az igazi demokrata? Az-e, aki a tudományát közkinccsé teszi, vagy az, aki elzárja mindazt, amit tud lakat alá és a nép iránt való szeretete abban merül ki, hogy maga-magának csinál sippal-dobbal reklámot?

Erre a kérdésre a józanul ítélő magyar néptől várjuk a választ.

Mit kívánnak a horvátok? Szombat óta ugyyszólván szakadatlanul tanácskozik a független centrum klub és a vita egyre szélesebb medret vág. A párt teljesen szembehelyezkedett a bánnal.

Evés közben jön meg az étvágy. Tegnap azt követelte a horvát centrum klub, hogy a magyar királyi honvédelmi minisztert és a magyar királyi honvédséget nevezzék törvény szerint magyar-horvát királyi honvédelmi miniszternek, illetőleg magyar-horvát királyi honvédségnek. Ma arról panaszkodtak, hogy a honvédelmi kormány a horvát honvédekredezredekhez intézett átiratokban a horvát helységneveket magyarul írja, pedig a horvát országgyűlés 1907-ben törvényt hozott, amelynek értelmében a magyar államvasutak horvát vonalain az állomások nevei horvát nyelven jelölendők meg, magyar fölírás horvát állomásokon mellőzendő és a vasuti menetrendben is kizárólag a horvát nevek tüntetendők föl. Ez a törvény nem került szentesítés alá. A centrum klub most felszólítja a bánnt és a horvát minisztert, hogy sürgősen terjessze a törvényjavaslatot és haladéktalanul léptesse életbe.

fő az, hogy egészen neki való szerepben egész tehetségét érvényre juttatta. A második felvonásban különösen nagy volt a sikere, nem is említve a »Palkó a pitiáner« hallatára támadt tapsvihart. Alig hisszük, hogy drámai alakításal társalgási színész valaha annyi ovációt kapott volna, mint Tóth ezzel az orfeumi kupléval. A zseni *Turányi* volt, aki a lángész gyámoltalanságát igen jól eltalálta, s ezzel a szerepével is tehetségről tett bizonyosságot. *Szentgyörgyi* Márta játszotta Agnes szerepét, azzal a kiváló rutinnal és minden részletre kiterjedő gondossággal, mely ennek a szép tehetségű fiatal művésznőnek minden alakítását jellemzi. *Gózon* sikerült helyi vonatkozásu maszkja éppen olyan jó volt, mint *Leóvey* és *Kabos* két, a darab cselekményéből teljesen kieső, csak olyan ráadásként beleillesztett pincére. *H. Körössy* Juci, *Sik* Rozsó, *Hunyady* József és *Angyal* Ilka is kifogástalan, eredeti alakításokat nyújtottak. Egyáltalán meglátszott, hogy valamennyi szereplő kedvvel és igyekezettel lépett föl. Amint hogy ilyen nem magas igényű, elég ötlettel megírt, egy este rövid életére szánt derűs apróságban a szereplő éppen úgy megtalálja a maga szórakozását, mint a közönség. Megtalálja a közönség annak ellenére, hogy a színház csak félig tölti meg, mint megtöltötte tegnap.

Félbeszakadt a bécsi tárgyalás.

Jó ideje járja már *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnök az utat Budapest és Bécs között, hogy a véderőreform ügyében megegyezzen osztrák kollégáival, már-már úgy látszott, hogy létrejön a megegyezés — persze megint a mi engedékenységünk árán — de az utolsó órában mégis erősebben megvetették lábukat miniszterei, nem adták fel jogainkat s így egyelőre legalább elhárították az újabb vereséget s a mai tárgyalások és audienca eredménye az lett, hogy félbeszakították a tárgyalásokat s husvét után folytatják azokat.

Tudósításunk a bécsi tárgyalásokról a következő:

Khuen-Héderváry Károly gróf miniszterelnök még tegnap este tíz órakor tanácskozott *Szekely* Ferenc igazságügyminiszterrel, aki titkárával, *Mikó* Ferenc dr.-ral, fél tíz órakor érkezett meg Bécsbe. Ezen a tanácskozáson részt vett *Hazai* Samu honvédelmi miniszter is. Ma reggel fél kilenc órakor *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnök és *Szekely* Ferenc igazságügyminiszter több mint egy órahosszat tanácskoztak. E tanácskozás után *Daruváry* Géza kabinetirodai osztályfőnök jelent meg *Khuen-Héderváry* grófnál és hosszabban időzött nála. *Daruváry* osztályfőnök ezután fölkereste *Szekely* Ferenc igazságügyminisztert, a bankgassei magyar házban levő lakosztályában. *Hazai* Samu honvédelmi miniszter már kilenc óra után el távozott a magyar palotából és a közös hadügyminiszteriumba ment, ahol hosszabb ideig tanácskozott. *Khuen-Héderváry* gróf a délelőtti folyamán az ő felsége személye körüli minisztérium több ügyét intézte el és fogadta *Vértessy* Géza államtitkár jelentéstételét. Ezután az osztrák igazságügyminisztérium egy tisztviselője jelent meg gróf *Khuen-Héderváry* nál. Tizenegy órakor kapta meg a miniszterelnök az értesítést, hogy ő felsége egy órakor *Schönbrunnban* magánkihallgatáson fogadja. *Khuen-Héderváry* gróf akképp intézkedett, hogy 4 óra 40 perckor utazik vissza Bécsből Budapestre. Ugyanazzal a vonattal utazik vissza *Szekely* Ferenc igazságügyminiszter és *Hazai* Samu honvédelmi miniszter is. A délelőtti folyamán *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök telefonbeszélgetést folytatott az altenleutgebenn időző *Serényi* Béla gróf földmívelésügyi miniszterrel. (Bud. Korr.)

A Magyar Távirati Iroda jeleni Bécsből: *Szekely* Ferenc igazságügyminiszter ma reggel fél tíz órakor fölkereste *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnököt és háromnegyed óra hosszai tanácskozott vele. E tanácskozás arra az eredményre vezetett, hogy elesett az osztrák miniszterekkel való újabb tárgyalásnak a szükségessége a miniszterelnök audienciája előtt. *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök a délelőtti folyamán néhány látogatást tesz és egy órakor *Schönbrunnban* magánkihallgatáson jelenik meg őfelsége előtt, akit informálni fog a történetekről.

Mint illetékes helyen értesülünk, a magyar és osztrák miniszterek között lefolyt tegnapi értekezlet csak a véderő javaslatról és ezzel összefüggésben az új katonai büntetőperrendtartásról volt szó. A bankkérdés nem került szónyegre.

Nincs megegyezés.

— Folytatás husvét után. —

A katonai perrendtartás ügyében folytatott tárgyalásokat ma délelőtt félbeszakították és husvét utánra halasztották. A perrendtartás nyelvkérdésében ugyanis *Szekely* igazságügyminiszter elfogadhatatlannak jelentette ki az osztrák feltételeket.

A horvát országgyűlés elnöke meghalt. *Dr. Neumann* Károly, a horvát országgyűlés elnöke ma reggel egy zágrábi szanatóriumban 54 éves korában meghalt.

Tüdőbetegek szanatóriuma Nagyváradon.

A város hozzájárulása.

Abban az áldásos küzdelemben, amelyet az utóbbi időben az állam és a társadalom folytat hazánkban a mindennél jobban pusztító veszedelem: a tüdővész ellen, Nagyvárad város előkelő társadalma is igyekszik kivenni részét. Magas állásu, tekintélyes férfiak vezetése alatt egyesület alakult a tüdőbetegek szomorú helyzetének könnyítésére s már évek óta áldásos működést fejt ki, szerényebb körülményei dacára, a hegyi üdülőhely, amely már százaknak nyújtott enyhülést.

A város pedig a dispensaire-rel tesz kiváló szolgálatot Nagyvárad közegészségügyének.

A tüdővész ellen védekező egyesület most működését nagyobb alapra akarja fektetni, szanatoriumot épít, hogy ne csak a nyári hónapokban, hanem a tüdőbetegekre legveszélyesebb téli, tavaszi és őszi időben is gondozza, ápolja s a további kenyérkeresetre képessé tegye a szerencsétlen tüdőbetegeket.

A szanatorium építésével járó óriási költségeket azonban önjerejéből nem képes az egyesület fedezni s így Nagyvárad városához fordult segélyért, hogy ennek támogatásával valósítsa meg a nagyfontosságú intézményt.

A város a legmesszebb menő támogatás elől nem térhet ki, mert hiszen tulajdonképpen az állam után a város kötelessége volna az ilyen közegészségügyi tényezők létrehozása.

Az egyesület kérelmével tegnap délután foglalkozott Nagyvárad város pénzügyi szakbizottsága s örömmel járult hozzá, hogy a város nagyobb szabásu támogatásával segítse az egyesületet nagy céljának elérésében.

A bizottság ülésén *Rimler* Károly elnökölt s jelen voltak: *dr. Thury* László, *Lukács* Ödön, *Szekely* Sándor, *Papoczy* Ferenc, *Fried* Ferenc, *Weisz* Lajos, *Löw-nstein* Zsigmond, *Köszeghy* József és *Pásztor* Bertalan jegyző.

Az ülésen *Lukács* Ödön tanácsnok ismertette az ügyet. A tüdővész ellen védekező egyesület eddig csak nyári üdülőhelyet tartott fenn a hegyen s 52 beteget ápolt állandóan. Most

Április 8-án nyílt meg
Kálmán és Kálmán

Egész éjjel francia és magyar konyha.
Nagy Sándor-utca 4. szám.

Erdélyi Borozója

Szolid és előzékeny kiszolgálás.

Kitünő erdélyi

Fővárosi mintára,
pazar eleganciával
berendezve!

borkülönlegességek.

Nagy Sándor-utca 4. szám.

téli szanatóriumot akar építtetni, amelyben 52 beteget ápolóának állandóan. Azonban az egyesületnek csak 76000 korona vagyona van, ami szép summa egy alig néhány éves egyesületnél, de nem elég a szanatórium építésére, miért is segítyt kér a várostól, hogy tervét megvalósíthassa. A szanatórium berendezéssel együtt 157000 koronába kerülne, tehát 97000 koronáról kell kölcsön utján gondoskodni. Kéri Nagyvárad városát, hogy évi 4000 koronát adjon 50 évig a kölcsön törlesztésének részbeni fedezésére, azonkívül csináltassa meg a város a vízvezeték, csatornázást, villamos berendezést s ingyen adja a vizet és a világitást. A csatornázás és vízvezeték berendezés évi 2458 korona annuitást igényel, míg az évi villanyvilágítás 810 koronába kerülne. A támogatás ellenében állandóan 6 ingyenes ágy felett rendelkezik a város. A csatornázás nem csak a szanatórium részére épülne, hanem a Nilgesz-telepet is átszelné. A hat ingyenes ápolás évenként 6000 korona összeget képvisel. Így a város nem nagy áldozatot hoz a kérelem teljesítésével, amelytől nem riadhatna vissza. Váolja, hogy mily sok emberéletet pusztít el a tüdővész. A kérelem teljesítését azzal javasolja, hogy a város részére fentartott hat ingyenes helyre a polgármester utalja be a betegeket; a fizetéses helyre megállapított 2, 4 és 6 koronás napi ápolási díjakat a város hozzájárulása nélkül nem emelheti az egyesület; ha a szanatórium megszűnik, vagy magán kézbe menne át, a vízvezeték és csatornázás költségeit, 4000 koronát, az egyesület köteles visszafizetni.

Rimler Károly elnök kifejti, hogy egy évi tárgyalás eredménye a mai állapot. Az egyesület belátta, hogy a nyári szanatórium mindig telve volt betegekkel s ezek nagy része, ha nem is gyógyult meg, de a betegeket újra munkaképesekké tette. Az eddigi eredmény tehát nagyon szép. Belátták azt is, hogy itt nem állhatnak meg, hanem gondoskodni kell állandó gyógykezelésről. A betegek 80 százaléka nagyváradai volt, akik csekély díjért, vagy egészen ingyen gyógykezeltettek. Ha a város nem csinálta meg a szanatóriumot, támogatni kell ezen üdvös munkájában az egyesületet. Hivatkozik, hogy nem régen a miniszter elnöklété alatt értekezlet volt, amelyen kimutatták, hogy az utóbbi tíz év alatt majdnem egy millió ember pusztult el az országban tüdővészben. A társadalmi széttagolt egyesületek azonban kellő sikert nem tudtak elérni, ezért szükséges egy egységes felügyelet, amely az autonómia érintetlen hagyása mellett, orvosi szaktanácsokat ad. Állami támogatást is kértek s a miniszter kilátásba helyezte az eddigi államsegély felemelését. Az áldozatoktól a városnak nem szabad elzárkózni.

Székely Sándor a legnagyobb örömmel fogadja el az előadó javaslatát. A hat ingyenes ágy helyett azonban előnyösebbnek vélné, ha a betegek 50—60 százaléka kiködnék, hogy nagyváradaiak legyenek.

Rimler Károly rámutat újból, hogy a betegek 80 százaléka nagyváradai volt eddig is és bizonyos, hogy ezután is így lesz. Elsősorban a szegényeknek kell helyet biztosítani, mert aki fizethet, az talál módot itt, vagy másutt a gyógykezelésre.

Székely Sándor megnyugszik a polgármester válaszában, de mivel nem mindig a mai vezetők lesznek, a nagyváradaiak részre a helyek 50 százalékát biztosítani kellene.

Lukács Odön legfeljebb azt tartja kiköthetőnek, hogy a fizetéses helyeken az elsősegély a nagyváradaiaknak legyen fentartva.

Weiss Lajos szintén örömmel fogadja az előterjesztést, de ő is biztosítaná a nagyváradaiaknak az elsősegélyt.

Fried Ferenc elfogadja a javaslatot, bár nem tartja ideális megoldásnak, hogy nem ingyen gyógyítják a tüdőbetegeket. A városnak hatnál több ingyenes helyet kellett volna biztosítani. A közegészségügyi szakbizottságot is meg kellett volna hallgatni. Ezután kifogásolja a mai köztisztviselési állapotokat, az úrcák tisztátalanságát és a tisztítási módokat, amelyek a tüdővész terjesztésére alkalmasak.

Rimler Károly kijelentette, hogy igyekezett minél több ingyenes helyet biztosítani, de nem lehetett, mert az egyesületnek is számolnia kell a bevételeivel. Felvilágosításul azonban megjegyzi, hogy itt nem hat beteg gyógyításáról van szó, mert egy-egy beteg 3—4 hónapnál tovább nincs ápolás alatt, tehát évenként 24 nagyváradai beteg nyer ápolást, ami már igen szép eredmény. A közegészségügyi bizottsághoz nem tartozik a kérdés pénzügyi része. A köztisztviselés kérdése nagy dolog, a javaslat már kész s közelebb a város közgyűlése elé kerül.

Ezután a szakbizottság javasolja az évi 4000 koronára megszavazását, a vízvezeték, csatorna, villanyvilágítás elkészítését, ingyen víz és villamos világítás megszavazását; kösse ki azonban a város, hogy a hat ingyenes helyre idegen beteg csak a polgármester beleegyezésével vehető fel, a fizetéses helyekre a nagyváradaiaknak elsőbbség biztosítandó s ezért a jelentkező nagyváradaiak nyilvántartandók.

Ezzel véget ért az ülés.

Tavaszi ujdonságaim
CIPŐ, KALAP
és uri divatcikkekben megérkeztek
REICHARD áruháza

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató:

Április 20. Városi közgyűlés.

Április 23. A kath. kör záróünnepélye este 6 órakor a főgimnáziumban.

Április 27. D. u. A Bihar megyei nőegylet évi közgyűlése.

Április 30. Erkel ünnepély a főgimnáziumban.

* **Nagyszerda.** A mai nappal kezdődnek a tulajdonképeni nagyheti istentiszteletek a templomokban, amelyek élénk tárják az Üdvözítő kinszenvedéseit. Délelőtt a szokásos időben tartatnak meg az istentiszteletek: a szent misék, délután pedig lamentációk lesznek. A koruson Jeremiás siralmait éneklék, mely alatt egyenkint oltják el a tizenkét tanítványt jelképező gyertyákat, emlékeztetve annak, amint az Ur Jézust a tanítványai elhagyták. A székesegyházban d. u. 3 órakor énekes officium, lamentáció és Míserere férfikar, melyet a papnövéndékek énekkara ad elő.

* **Orvosi körökből.** Dr Kovács Bertalan külföldi tanulmányjáról hazatérve, mint gyermek orvos kezdte meg működését.

* **Az idegen husbehozatal.** A földmivelésügyi miniszter rendelete értelmében a községekből husz idegen helyre átvinni tilos. E rendelet sok intézményre hátrányos, mert eddig sokkal olcsóbban tudták, például a kaszárnyák beszerezni husszükségeiket, mint jelenleg, amikor rá vannak kényszerítve a helyi huszbeszerzési forrásokra. A földmivelésügyi miniszter tegnap ebben az ügyben körendeletet adott ki minden törvényhatóságnak, amelyben meghagyja, hogy a kaszárnyák, közintézetek, népkonyhák, internátusok stb. jogosítottak más községből is beszerezni a husszükségeiket, természetesen a hussvizsgálati szabályok megtartása mellett. Azt hisszük, hogy a kaszárnyák

és más nagyobb hussfogyasztó intézetek, ha e rendeletet figyelmebe fogják venni Nagyváradon és szükségleteiket csak Bihar-püspökiből szerzik be, úgy a helyi hihihetetlenül magas husárakat lényegesen le fogják szorítani. Különböznem nem rossz, sőt nagyon megszívlelendő az az eszme is, melyet az utóbbi időben pengetnek, hogy a husdrágaság csökkentésére szövetkezetet létesítsen a fogyasztó közönség. Biztosan merjük állítani, hogy az eredmény pár hét alatt meglepő lesz és követendő példája lesz az egész országnak.

* **A kötegyáni posta biztonsága.** Megírtuk a napokban, hogy a kötegyáni postai szállítványok biztosítása végett a postaigazgatóság kérte az alispánt, miszerint a postai szállítványok mellé a kötegyáni elüljáróságot egy rendőr kiküldésére kötelezze. Az alispán e kérelmet kiadta jelentéstétel végett a kötegyáni elüljáróságnak, mely az ottani közbiztonsági állapotokat nem találta oly rosszaknak, hogy azok miatt egy újabb kísértőt rendeljenek ki. A jelentésre tegnap a posta igazgatósága újból megkereste az alispánt, hogy a kísértő kirendelése iránt haladéktalanul intézkedjék, mert a kötegyáni közbiztonsági állapotok nem olyanok, hogy azokra rálehetne bízni a 10 óra 25 perckor érkező postai küldeményeket. A kísértő kirendelését annál is inkább kéri a posta igazgató, mert már azt a nagyszalontai főszolgabíró elrendelte, azonban a kötegyáni elüljáróság nem teljesítette.

* **Nagy fizetésképtelenség.** Pár nappal ezelőtt Maudel Géza bórkereskedő cég fizetésképtelenségéről írva megemlítettük, hogy őszig több mint harminc nagyváradai cég lesz fizetésképtelen. Az egyik utcai lapocská, hírünk közlése után rettenetes vehemenciával, de elég rosszul informálva nekünk támadt, s felületeséggel vádolt bennünket. Egy hete sincs még, hogy megtámadott a Híradó s egy héten belül két nagyváradai cég lett fizetésképtelen, egy ellen pedig már a csődöt is megnyitották. A hitelezők budapesti és bécsi védőegylete ma egy nagyobb nagyváradai cég fizetésképtelenségéről értesítette tagjait. Löwy P. és Társa kézműáru cég beszüntette fizetéseit. A cég áru és pénztartozásai 110.000 koronát tesznek ki s ezzel szemben az összaktívum 85.000 korona. Az aktívumok több mint háromnegyed része kintlevőség. Tekintve, hogy a Löwy P. és Társa cég részletüzleteket kötött, a kihitelezett árukat szegény embereknek adta el, így a kintlevőség nagy része nem lesz behajtható, mert az adósok egy részét az új végrehajtási novella védi. A cég bíróságon kívüli egyezségekre törekszik, ami aligha fog sikerülni, tekintve az adott körülményeket s azt hogy a nagykereskedők nagyváradai cégekkel nem egyezkednek.

* **Halálozás.** Részvétellel értesültünk, hogy a város egyik buzgó hivatalnok, Stiedl Rezső havidíjas irnok, élete 45 ik évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Stiedl Rezső hosszú éveken át az iparügy osztályánál, mint irodavezető fejtett dicséretes tevékenységet. Temetése ma, szerdán délután 3 órakor lesz a Damjanich utcai gyászszáztól.

* **A kath. sajtóegyesület** levélzáróbélyegeinek új sorozata most hagyta el a sajtót. A nagy gonddal és igazi műizléssel készült bélyegeket művészi keret közepén Magyarország nevezetesebb székesegyházainak és templomainak sikerült képe díszíti. Az ősrégi panonhalmi monostor, a jáki apátsági templom, a kassai dóm, az esztergomi bazilika, a pécsi, váci, gyulafehérvári, kalocsai és szombathelyi székesegyházak, a lipóvárosi Szent István bazilika és a koronázó Mátyás-templom kerültek ez alkalommal sorra s mint haljuk, az egyesület e sorozatot még bővíteni fogja, mihelyt a most készült bélyegeket elfognak. Az

uj bélyegek négyféle szíjben (vörös, zöld, acélkék és barna) készültek, s minden iv tartalmazza az összes fentebb elsorolt képeket. Amellett az árak mesésen olcsó, mert darabonként csak 2 fillérbe kerülnek. Megrendelhetők az összeg előzetes beküldése ellenében a Kath. Sajtóegyesület központi irodájában (Budapest, IV. ker., Ferenciek-tere 7. szám alatt), ahonnan bérmentve küldik meg a rendelőknek. A megrendelhető legkisebb mennyiség egy fél iv (60 darab) és ára 1 K 20 fillér. Több egész ivet kitevő megrendelésnél a színek mindegyikét megkapja a megrendelő. Az összeg beküldése alkalmával jelzendő, hogy a pénz levélzáró-bélyegeket küldetett. Igazán minden keresztény embernek kötelessége volna e bélyegek vásárlása és terjesztése, aminthogy egyházi hivatalaink is használhatnák e bélyegeket hivatalos levelezéseik alkalmával. A bélyegekért befolyt összeget az egyesület a katolikus lapok támogatására fordítja, ezzel is bizonyosságát adván annak, hogy fillérekkel is szolgálhatjuk a jó ügyet.

* **Uj árvíz készül Krassó-Szörényben.** A tavalyi nagy árvíz katasztrófa ezidén úgy látszik, meg fog ismétlődni Krassó-Szörényben. Oravicán és vidékén három nap óta szakadatlanul esik a hó, úgy hogy a vidéknek egészen télies jellege van. Napokig tartó hatalmas esőzés is megdagasztotta a folyókat, úgy hogy a hóolvadás után ismét nagy veszedelem fenyegeti Krassó-Szörény megyét.

* **Napi katonai étkezés — 45 fillér.** A hivatalos lap tegnapi száma közli az étvonalások alkalmával a szállásadók által kiszolgáltató étkezésért a katonai részről megterítendő összeget. A rendelet szerint a Dunán innen kerületben 51, a Dunántuliban 56, a Tiszáninneniben 46, a Tiszántuliban 45, a Királyhágontuli kerületben 43 fillér, Budapesten 60, Fiumében 70, Kassán 61, Kolozsvárott 59, Nagyszombenben 48, Pözsonyban 70, Temesvárott 51 fillér a katonai étkezés napidija. — E szerint Nagyváradra 45 fillér lett megállapítva. Ugy látszik, a honvédelmi miniszteriumban nem tudnak semmit a drágaságról s azt hiszik, hogy Nagyváradon olcsóbb az élelmiszer, mint az ország többi városában. Ez a megállapítás képtelenség, mert pl. amíg Kassára 61 fillért állapítottak meg, addig Nagyvárad 45 fillérrel szerepel.

* **Gyilkos villám.** O-Becséről jelentik: A határban óriási vihar dühöngött, miközben dörgött és villámlott is. Turja felől hajtott O-Becső felé Vilány István rendőr, kinek a kétkerekű kordéján Bosnyákovics Pál turjai tanító is ült. A villám lesújtott a lóra, agyon-sújtotta, a kordéban ülő két ember pedig eszméletlenül esett a ló mellé. A járőrök úgy találták meg őket és beszállították az óbecsei kórházba. Bosnyákovics tanítóról megállapították az orvosok, hogy teljesen megsüketült, a rendőr pedig megvakult. Jelenleg az állapotuk valamivel javult.

* **Okmányhamisító diákok.** A szabadkai iskolabotránynak párja akadt Szombathelyen, csak hogy ez indító okainál fogva jóval csúnyább s kevésbé menthetőbb a szabadkai esetenél, amennyiben valószínűleg a büntető bíróság beavatkozását is szükségessé fogja tenni. A csapás a szombathelyi kereskedelmi iskolát érte ezuttal, amelynek jó hírnevén hatalmas csorbát ejtett a botrány. Kiderült, hogy az intézet növendékei között valóságos okmányhamisító szöve kezdet létesült, melynek garázdálkodásairól csak most birta lerántani a leplet Seemann Gábor igazgató. A mostani iskolában feltűnő számban maradtak távol a tanulók az előadásoktól, de csak a felsőbb osztályokban, ahol néha a tanulók negyedrészre beteges jelentett. A tanári kar szigorúan ellenőrizte ugyan az elmaradásokat, de semmit sem tehetett, mert a diákok mindig szabályszerűen kiállított orvosi bizonyítvánnyal igaz-

olták mulasztásukat. Seemann igazgató előtt azonban nagyon gyanús volt a dolog. Nyomozni kezdett s nyomozásának meglepően szomorú eredménye lett. Az igazgató felkereste azokat az orvosokat, akiknek bizonyítványával a diákok mulasztásaikat mentgették. Kiderült ekkor, hogy ezek az orvosok egyáltalán nem állítottak ki diákok részére bizonyítványokat s így nyilvánvaló lett, hogy azok hamisítványok. A szigorú vizsgálat további során kiderült az- tán, hogy a bizonyítványokat néhány diák hamisította s csekély ellenszolgáltatás mellett akármelyik cimborára szerezhetett tőlük igazoló okmányt. A tanári kar legutóbb konferenciát tartott a szomorú ügyben, mely alkalommal tizenegy tanuló állott vádlottként a sedes előtt. Ezek közül két diákot, mint főcinkost, nyomban kicsaptak az iskolából, kettőt az intézet elhagyására szövittek föl, a többit pedig kisebb-nagyobb fegyelmi büntetéssel sujtották. A sajnálatos esetről az intézet igazgatósága jelentést tett a kultuszminisztériumnak is.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőim- mel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy **a tavaszi és nyári szöveim**

megérkeztek. Angol és belföldi szövegekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits-palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. lőpor áruháza. Telefon 269.

Uj virágüzlet!

Fratrics Janos

kereskedelmi és műkertész.

Kertészeti telepe: Szent János. — Virág- : : esarnoka: Szent János-utca 1 szám, : : ahol minden időben frissen vágott virágokból készülnek

báli, menyasszonyi s alkalmi csokrok

szép kivitelben, előnyös árak mellett.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves

Nagyvárad, Bémer-tér 293. sz.

Brillians ékszerek, aranyárak, ezüst dísz tárgyak és evőeszközök valamint zsebórák nagy- raktára.

Double-kelme

ujdonságok

FLEGMAN

cégnél, Bémer-tér.

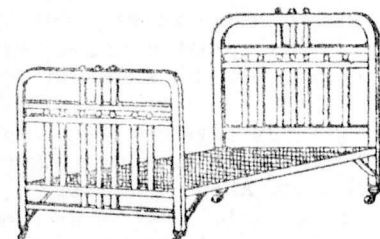
128

x **Néhai főtisztelendő Makutz Ernő** theol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* ki- árusítom. Benkő Artur könyvkereskedő Rákóc- ut 10.

x **Mikor pártoljuk a hazai ipart?** Ha a termék van olyan jó, mint a külföldi, ha beszerzése előnyös. Ime itt az alkalom magyar ember készítménye, magyar termék, mégis kiállja a versenyt bármely külföldivel. Ki ne hallotta volna híret a Siklinél beszerezhető Gyulatinnak, mely megóvja a fogat a romlás, porlás és lazulás- tól, letisztítja a fogról a feketeséget, barnaságot, a fogfájást rövid idő alatt megszünteti s mégis alig kerül napi használata személyenként 1 fillérbe. Kér- jük minden gyógytár és droguériában, valamint fűszer és fodrász üzletben a Sikli Gyulatint. Ára üvegekint 1.50 és 3 korona. Főraktár Sikli Jó- zsefnél Halász-utca 10. számú háznál, mely 1950 koronát jövedelmez és még beépíthető telekkel bir, szabad kézből eladó.

x **Tavaszi vásár.** Tisztelettel értesitem a mt. nagyközönséget, hogy a csillár és fémáru gyártást megkezdtem s ennél fogva raktáron levő csillár készle- tetemet helyszűke miatt gyári áron, sőt normális elfo- gadható áron elárusítom. Régi csillárok átalakítása, galvanizálása, fémáruk rezezése, nickelezése, buto- rvasálás, portáldíszek stilszerű készítése rajz és terv szerint. *Stern*, Bémer-tér, Telefon 556.

Vas és rézbutor

gyári raktári

Székrenyő 3 matracca 19 korona

Sodronybetét 10 korona

Réz karniss 5 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca 10 sz. Telefon 636.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szerda: A zseni.

C-ütörtök: A zseni.

Penteken és szombaton: Nincs előadás.

Vasárnap délután: Karenin Anna, este Ci- gány-zerélem. (Bérlétszünet.)

Heti délután: János vitéz, este Magdolna (Rákosi Jenő népdramája.)

A színház husv-tja Holnap és holnap- után Nagy Eadre pompás sikerű vizjátékát, a Zs-ni-t játsszák a Szigligeti Színházban. Pénteken és szombaton nem lesz előadás. Vasárnap dél-

után nyílnak meg újra a színház kapui Karenin Anna előadásával. Az ünnepi (vasárnap és hétfő esti) előadások bérletszűnetben mennek. Ez előadásokra csütörtök reggel 9 órától kezdve lehet a jegyeket előre megváltani a színház nappali pénztáránál.

A babuska. A jövő héten ismét szenzációs operett-remiérje lesz a Szigligeti-színháznak. A Cigányszerelemhez, Luxemburg grófjához, Elvált asszonyhoz hasonló siker darabról van szó: A babuskát, Fall Leó bájos új alkotását mutatják be a nagyváradi közönségnek. A babuska most a Király-színház műsordarabja. Annyira műsordarab, hogy Beöthy László, az előrelátható ké százás széria következtében, minden más operettújdonaságról lemondott erre a szezonra. A színház nagyban, teljes erővel készül A babuska bemutatására.

Magdolna és a Magdolna. Mint jeleztük, a Szigligeti-színház ünnep héttől kezdve este felújítja Magdolnát. Rákosi Jenő szép népdramáját, alkalmat adván ezzel egy rendkívül érdekes és kedves szereprűkknek. A darabban szereplő két Magdolnát, az előjáték bűnös Magdolnáját és leányát ugyanis E. Kovács Mariska, az anya és Polgár Mariska, a lánya játsszák. A játék tehát igazán illuzió-keltő lesz. E. Kovács Mariska kiváló drámai rutinja és Polgár Mariska erős, friss színésznői talentuma pedig elég biztosíték arra, hogy mindkét szép szerep jó kezekben lesz és a közönségnek nem mindennapos művészi élvezetben lesz része. — Itt jegyezzük meg, hogy az igazgatóság külön kéri, hogy a hétfő estén előadásra kerülő Magdolna című drámát ne tévessze össze a publikum a dr. Pelle János nemrég bemutatott hasonló című darabjával.

Igazságszolgáltatás.

5 Csöd. A nagyváradi királyi törvényszék Szűcs József nagyváradi kereskedő bárhol található vagyona csödtől nyitott. Csödbiztosul Jakab Mihály kir. törvényszéki bír., tömeggondnokul dr. Halász Márton, tömeggondnok helyettesül dr. Blayer Endre nagyváradi ügyvédek nevezettek ki. A vagyombukott hitelezőit felhívja a királyi törvényszék, hogy a csödvagyonnal szemben támasztott igényeiket május hó 17-ig az igazságügyi palota 113. számú helyiségében jelezzék be.

TÁVIRATOK.

A közigazgatás államosítása.

Budapest, április 11.

(Saját tud.) Héderváry minisztereinek javaslata a közigazgatás államosítása és az általános választói jogra vonatkozólag teljesen elkészült és a véderőreform után a Ház elé fogja terjeszteni.

Az államosítás szerint az alispánt a király fogja kinevezni. A többi tisztviselői hely választás útján lesz betöltve azonban kormányhatósági jóváhagyás végett felterjesztendő. Ha a kormány a választást nem hagyja jóvá, úgy újabb választás tartandó háromszor egymásután ha harmadszor is ugyanaz a tisztviselő választatnék meg, úgy a kormány nevezi ki a tisztviselőket. Az államosítás által az alispán az V-ik fizetési osztályba jön, míg az árvaszéki elnök, főügyész, főjegyző VII-ikbe a főszolgabírókkal együtt.

A szolgabírák a VIII-ik és XI. osztályba soroztatnak. A belügyminisztériumban megüresedő állásokat a külső tisztviselőkből töltik be s így előléptetés lenne a megyei tisztviselőkre. Az általános választói jog javaslatában 2,200 000-re emeli fel a választók számát. Mindenkinek csak egy szavazati joga lesz és csak a városi kerületekben lesz titkos.

Freistadter Flórát letartóztatták.

Páris, április 11.

(Saját tud.) Freistadter Flórát ma letartóztatták. A letartóztatott nőt Budapesten igen jól ismerték s most a letartóztatás nagy feltűnést keltett.

Kivégzett magyar munkás.

London, április 11.

(Saját tud.) Pittsburgban Rusztics Istvánt ma kivégezték. A kivégzésnél Rusztics egyházi énekeket énekelt s nagy megadással türte sorsát.

Egy híres vendégfogadó lángokban.

München, április 11.

A Bayrischer Hof, a külföldi utasok kedvenc vendégfogadója tegnap délután kigyulladt. Olyan rohamosan harapódzott el a tűz, hogy a vendégek alig menekülhettek s minden holmijukat veszni hagyták. A hotel legnagyobb része elhamvadt. Katonáság kerítette be a pusztán álló falakat, mert minduntalan nagy gerendák zuhannak le. A kár körülbelül félmillió marka. Egy tűzoltó súlyosan megsebesült.

Az albán lázadók győzelme.

Konstantinápoly, április 11.

(Saját tud.) Tegnap Tuzi körül az előrenyomuló albán lázadók megtámadták a török sereget és véres csata fejlődött ki. A török csapatok részén 90 katonára esett el és 120 fogságba került. A szétvert sereg egyes csapatai montenegrói földre menekültek. Később másfél zászlóalj török hadoszlop ütközött meg a zendülőkkel, de nem sikerült Tuzit visszahódítani.

Carusó egészséges.

Milano, április 11.

(Saját tud.) A «Corriere della Sera» new-yorki tudósítója közli, hogy Enrico Caruso megvizsgálta magát a leghíresebb két amerikai gégespecialistával. Ezek az orvosok konstataáltak, hogy a művész gégeje teljesen egészséges, a hangszálak is rendben vannak s nincs más baja Carusónak mint légcsőhurut, amely egy kiallott influenzán k következménye. A világhírű tenorista a jövő télig nem fog énekelni.

Gyilkos gazda.

Nyitra, ápr. 11.

(Saját tud.) Diószegi Endre gazda ma összeszólalkozott Szekse Lajossal, akit e közben agyonlőtt. A gyilkosságnak egy aszony szemtanúja volt és segítségért kiáltott, mire Diószegi őt is agyonlőtte.

Kína lázong.

London, ápr. 11.

Pekingből táviratozzák: A régens hercegnek az a lépése, hogy a hadsereg legfőbb parancsnokává vetette fel magát, egész Észak-Kínát fellázította. Kantonban katonai zendülés tört ki. Az európaiak sietve Honkongba menekültek.

Véres munkászavargás.

Róma, ápr. 11.

Lugóban, Ravenna tartományban, tegnap köztársasági és szocialista munkások között gazdasági okok miatt véres harc támadt, melyben egy embert megöltek, többeket súlyosan megsebesítettek.

Elitelt anarchista szerkesztő.

Berlin, április 11.

Ray Jánost, az itteni anarchista lap szerkesztőjét, a bíróság egy, a moabiti zavargásokról írott cikke miatt, melyben a törvény elleni engedetlenségre izgatott, négy havi fogházra ítélte.

NYILTTÉR.

BÚTOR

átköltözés miatt,

OLESO

gyári árban

REISZ butorgyárában

május 1-től

Rákóczi-ut 14.

Dr Kovács Bertalan
gyermekorvos.

Rendel: 2—3-ig.
Szilágyi Dezső-utca 9.
Telefon szám 548.

Uj férfi szabó üzlet!

Van szerencsém az igen tisztelt eddigi megrendelőimnek és a közönség tudomására hozni, hogy tanulmányutamból hazatérve, üzletemet **Lévai palotába**, (Körös-oldal) **áttelelyeztem**. Tanulmányutamból kifolyólag a legkényesebb igényeket is pontosan ki fogom elégíteni. Tavaszújdonságaimat személyesen a legújabb divatelmékből választottam ki, melyek már raktáron is vannak. Nagybecsű pártfogást kér

FISCHER,

uriszabó.

Lévai palota. Körös-oldal.
Telefon: 951. 219

REGÉNYCSARNOK.

NYOMOR.

Írta: **Hjalmar Knuth**

Fordította: **Vörös József.** 41

— Akkor minek köszönt olyan nagyot? — En?

— Ha! Ha! Talán nem? — mondta — Csodálatos! Hisz folyton magára nézett.

— Honnan ismeri őt? — kérdeztem.

Hazatérve, háziasszonyomtól gyertyát kértem, Nem akartam lefeküdni ez éjjel, drámám csak úgy dühöngött a fejemben s biztosra vettem, hogy reggelig elkészülök vele. Nagyon alázatos hangon kértem meg az asszonyt, mert észrevettem, hogy az arcát fintorgatta, midőn beléptem.

— Valóban csodálatos dráma az, amin dolgozom, — mondtam neki — már csak néhány jelenet hiányzik belőle, aztán majd előadják valamelyik színházban. Ha most az egyszerű még adna egy lámpát, ugy...

Az asszony gondolkodott, de nem jutott eszébe, hogy van-e valahol lámpája.

— Ha vár 12 óráig, akkor talán elveheti a konyhalámpát — mondta. — Addig talán vehetne egy szál gyertyát.

Hallgattam jól tudta, hogy nem vehetek gyertyát, mert 10 orem sem volt. Természetes, hogy terveim megint dugába dőttek. A szolgáló is a szobában ült s a lámpa is ott benn volt. Nem szóltam semmit.

Hirtelen azt mondja a cseléd:

— Azt hittem, hogy a várból jön. Ebédelni jár tán oda?

Aztán hangosan kacagott ezen a tréfán.

Leültem s megakartam írni a drámámat. Az íveket a térdeimre teregettem s a padlóra bámultam, hogy semmit se lássak. Nem használt ez se; egy szót sem tudtam írni. A két kis leány a macskával játszott, beteg, kopott szőrű macskával, melynek viz csurgott a szeméből, valahányszor odakaptak a gyerekek. A gazda s vendégei huszongyestek. Csak az asszony dolgozott most is s valami fehérműtöltötgetett.

Jól látta, hogy nem tudok írni, de nem törődött velem. Mikor a cseléd azt kérdezte, hogy a várbán ebédelt-e, ő is nevetett. Az egész ház ellenséges volt; úgy látszik, csak ki kellett hurokolnodnom a szobámból, hogy menten rosszul bánjanak velem. Ez a cseléd, ez a kis, barna, bo. ros haju, leány is szemtelenkedett velem, valahányszor az asszony egy darabka vajjas kenyeret tett elém s azt kérdezte, hogy hol szoktam ebédelni. Világos,

hogy ismerte nyomorúságomat s azon mulatott, hogy éreztesse velem.

Mindez most jutott eszembe s egy árva szót se tudok írni. Ujra megpróbálom — hiába. Fejem zug s én megadom magamat. Zsebre teszem papírjaimat. A leány előttem ül, a vékony hátát s az alacsony vállait nézem. Hogy mer engem kicsúfolni? S ha a várból jöttem volna? Mi köze van ennek ehhez? Az utóbbi napokban eleget szemtelenkedett már velem s kikacagott, ha megcsusztam a lépcsőn, vagy ha kabátom valami kiálló szögbe akadt s elhasadt.

Tegnap felszedte összetépett kéziratomat s az egész háznép előtt felolvasta. Sohasem bántottam, sohasem kértem tőle semmit, sőt még ágyamat is magam vetettem meg a padlón, hogy senkinék se legyen velem vesződsége. Azért is csúfolódott, mert hullott a hajam. A csizmáim szakadtak voltak, ezért is kicúfolott.

— Isten őrizze meg magát csizmástól együtt, — mondta — nézze csak, akkora nyilas van rajta, mint a kutyaólon!

Igaza volt, nagyon rongyos volt ez a csizma, ujjat pedig nem vehettem.

Mialatt a szolgáló gonoszságán tünődöm, a gyerekek az öregapjukat kezdték boszantani. Ugráltak körütte s a kezükbe levő szalmaszállal a fület csiklandozták. Egy darabig néztem, de nem szóltam bele. Az öreg meg sem mozdult, csak dühös pillanásokat vetett a rakoncátlanok gyerekekre s a fejét mozgatta, ha valamelyik a lüléhez értette a szalmaszállat.

Ez a dolog boszantott; nem tudtam rólok levenni a szememet. A gazda olykor-olykor kipillantott a kártyákból s jóízűt nevetett a gyerekek mulatagán; barátait is figyelmeztette a gyerekek szórakozására. Miért nem mozdult meg az öreg? Miért nem lökte el azokat a kölyköket? Az ágy felé mentem.

— Hagyja csak! Hagyja csak! Guta ütötte az öreget! — mondta a gazda.

— De édes Istenem, hiszen nem hagyják békében! — kiáltottam dühösen. Nagyon féltem, hogy kidobnak s azért hirtelen elhallgattam, de egész testemben remegtem.

A gazda felém fordult.

— Nézze meg az ember! Hát magának is van szólnivalója? Fogja be a száját, azt mondom. Legjobb lesz, ha hallgat.

Most az asszony kezdett kiabálni s az egész ház visszhangozta hangját.

— Megvesztetek mind a ketten? — ordította. — Ha itt akartok maradni, akkor maradjatok vesztig, azt mondom! Nem elég, hogy enni adok a rongyosnak, meg fickándoznak a nyomorultak.

Kikérem magamnak! Sss! fogjátok be a szátokat, mert majd odamegyek én. Sohse látam ilyen népséget! Jöt-ment népség; még ennivalóra sincs pénzök, aztán éjnek idején teleorditozzák az ember házat. Csend legyen most, csend; talán csak parancsolhatok a magam házában?!

Nem szóltam, még a számat sem nyitottam ki, az ajtó mellé ültem s hallgattam. Mindannyian ordítottak, még a szolgáló is beszólt a dologba s meg akarta magyarázni, hogy miképp kezdődött az egész. Ha nem hallgattam volna, úgy okvetlen kidobnak. Mit szóltam volna?

Nem volt-e hideg tél, nem volt-e hideg, téli éjszaka? Alkalmas volt-e ez az idő ahhoz, hogy az asztalra üssek s leszidjam őket? Csak nem kell okoskodni! Csendesen ültem, nem hagytam el a szobát s nem szégyeltem magam. Dühösen néztem a falra, ahol Jézus Krisztus olajnyomata képmása függött.

— Ha azt akarja, hogy elmenjek, ténsz szony, — mondta az egyik kártyázó — hát meg is tehetem.

Falát.

— Nem neked mondom, se a másiknak — mondta az asszony. — Ha éppen akartok... majd... majd elvállik, hogy kit gondolok...

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A marokkói sáska. A múlt évben Nagyléta és Tépe határában megjelent a marokkói sáska, melynek kiirtása iránt a legmesszebbmenő intézkedéseket fogantatosították. A földmivélségi miniszter tegnap a vármegyéhez rendeletet küldött, hogy az inficiált területen már most kezdjék meg a védelmi munkálatokat. Az év folyamán pedig állandóan jelentsen az alispán a sáska állásáról.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése:

Budapesten

A kedvezőtlen időjárás folytán az árak ma is 10—15 fillérrel magasabbak voltak.

Határidők sáralata:

Áprilisi buza	— — — —	12.11
Májusi buza	— — — —	11.80
Októberi buza	— — — —	10.97
Áprilisi rozs	— — — —	8.73
Októberi rozs	— — — —	8.32
Áprilisi zab	— — — —	8.42
Októberi zab	— — — —	7.30
Májusi tengeri	— — — —	5.76
Juliusi tengeri	— — — —	5.93
Augusztusi repce	— — — —	13.90

Nagyváradon.

Árak 50 kgonként:

Buza	— — — —	11. — —	11.40
Rozs	— — — —	7.30 —	7.50
Tengeri	— — — —	5.40 —	5.60
Zab	— — — —	8.50 —	8.60
Arpa	— — — —	8. — —	8. — —
Lóheremag nyers	— — — —	52. — —	65. — —
Lóheremag ólomzárolt	— — — —	92. — —	95. — —
Lucernamag ólomzárolt	— — — —	240. — —	— —

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— — — —	826. —
Oszták hitelrészvény	— — — —	655.25
Jelzálogbank	— — — —	481.50
Leszámitoló és pénzváltó	— — — —	568. —
Oszták államvasut részvény	— — — —	756. —
Közuti vasut	— — — —	755.50
Rimamurányi vasmű	— — — —	692.50
Beocsini cement	— — — —	811. —

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak

felvétetik

Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Óvakodjunk a molyoktól!

Közhasznú intézmény!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni e célra berendezett molykár ellen védő, biztosító és raktározó intézetemre. Elfogadok nyári gondozásra felelősség mellett bármily értékes ruhákat, szőrme árukat. Férfi- és női városi bundák, uri bundák, szőnyegek, függönyök, gallérok, karmantyukat stb., saját műhelyemben kijavítva, tisztán hiba nélkül szolgáltatva vissza. Kivánatra azokért házhoz küldök, az üzlet tűz és betörés ellen biztosítva van. Becses pártfogását kérve maradtam

Kiváló tisztelettel: 248

DÓZSA JÁNOS,
szücsmeister
Nagyvárad. Sas-passage.

Nagyvárad-város rendőrkapitányi hivatalától.

5361—1911. szám.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy a szokásos tavaszi lóvizsgálat a folyó évben a következő sorrendben lesz megtartva:

1. Ujváros, Kálváros, Olasz városrészekben, továbbá a külterületeken lakó tulajdonosok lovaira nézve f. évi április hó 22-én (szombaton) reggel 8 órakor a lóvásártéren.

2. Váradvelencén, Váralján és Csillagvároson lakó lótulajdonosok lovaira nézve pedig f. évi április hó 23-án (vasárnap) reggel 8 órakor a lóvásártéren.

Felhívom a lótulajdonosokat, hogy lovaikat (szamaraikat, öszvéreiket is) a kijelölt helyen és időben állatorvosi megvizsgálattatás céljából annál is inkább állítsák elő, mert ellenkező esetben a vizsgálatról elmaradt lovak kényszer előállítására fog elrendelteni, s azok a tulajdonos költségén lesznek megvizsgálva, egyben pedig az igazolatlanul elmaradt lovak tulajdonosai ellen a kihágási eljárás is folyamatba tétetik. Nagyvárad, 1911. március 24.

Eleméry,

[rendőrfőkapitány helyettes.

270

**MEGELOZOTT
MOSKOVITS
ANATOMIAI CIPOGYAR**

NAGYVÁRAD
KOSSUTH LAJOS-UTCA 15. SZ.
BEMER-TÉR, (BAZAR-ÉPÜLET.)

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás Wolfram lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fill.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű izzólámpa különlegességek, fényképezési lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillarak.

Évlámpák

Állandóan nagy választékban kaphatók a villamos telepen külön céllal épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

10 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, évlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

villamos világítás

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Uj üzlet! Uj üzlet!

ARÁNYI LAJOS

férfi- és gyermekruha nagy raktára
Az „Angol szabó”-hoz
Nagyvárad, Zöldfa-utca elején, Moskovits-palota.

A tavaszi újdonságok megérkeztek.

A legjobb szabású ruhák a legjutányosabb áron beszerezhetők.

Férfi öltöny	18 K-tól 55 K-ig.
Dívtáros tavaszi felöltők	24 K-tól 50 K-ig.
Gyermeköltönyök	7 K-tól 18 K-ig.

Kérem az igen t. ruha vevőközönséget, egy próbavásárlást nálam eszközölni!

224

MEZEY JÁNOS és TSA cég

Telefon 249.

Szent László-tér.

Telefon 249.

Ajánlja idény cikkeit

Bőjtre **Friss Tea-vajat** ¼ klgr. 45 kr. Székely tömlőtúrót, mindennemű csemege sajtokat, olajban, sósvízben pácolt halakat, ét-olaj, hazai és déli gyümölcsök.

Husvételre **Prágai és Kassai Sódart** cukortojások, legkitűnőbb fűszer és különleges faj kávé

Bel- és külföldi cognac, pezsgők, likörök asztali és csemege borok.

Friss töltésű ásvány és gyógyvizek.

MAUTNER-fele gazdasági vetemény és virágmagvak.

Tisztelettel

MEZEY JÁNOS és TÁRSA.

Dajkovits E.fénnyirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Bel- és kültöldi összeköttetéseinknél fogva ajánljuk 4%-os alapon legelőnyösebb feltételek mellett, előzetes költség nélkül, törlesztéses kölcsönt a birtok forgalmi vagy becsértékének $\frac{2}{3}$ része erejéig. A kölcsön két hét alatt elintézhető. Részletes felvilágosítással vagy ajánlattal levélileg vagy szóbeli megkeresésre, azonnal díjmentesen szolgálunk.

HERCZEG IMRE ÉS TÁRSA
Banküzlete.

Budapest, VII. k. Erzsébetkörút 44. szám.
május 1-től V. Nádor-utca 34. sz.

401—1911. szám.

Pályázati hirdetmény.

Biharvármegye magyarszéki járásához tartozó s nyugdíjazás folytán üresedésbe jött drágcséki körjegyzői állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az 1883. évi I. tc. 6. §-a, illetve az 1900. évi XX. tc. 3. §-ában körülírt képesítésüket, eddigi működésüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi április hó 28-ig személyesen adják be.

A választást f. évi április hó 29-én d. e. 10 órakor fogom a drágcséki körjegyzői irodában megtartani.

1. Törzsfizetés 1600 korona;
2. Utálatvány a kör belterületén teljesítendő utazásokra 342 korona;
3. Körönkívüli utazások esetén 50 fillér kilométer pénz s 6 kor napi díj;
4. Irodafűtés és világítási átalány 234 korona;
5. Tűzifa befuvarozási átalány 75 kor;
6. Iroda tisztántartási átalány 100 kor.;
7. Természetbeni lakás s ahhoz tartozó kert hasznélvezete s a magánmunkálatokért szabályrendeletileg megállapított munkadíjak.

Magyarszéke, 1911. évi április hó 10-én.

Dr Halász Elemér,
főszolgabíró.

274

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkaért jótállok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

Bumbera István

==== papi- és polgári szabó ====
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

A Bihar megyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.
Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetétet, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

161

A Z I G A Z,

hogyan sem lehet oly kellemesen szórakozni, mint —

Kecskeméthy István

„NEMZETI“ vendéglőjében.

Kitűnő magyar konyha. A legjobb fajborok. Abonánsok polgári árban megegyezés szerint szolgáltatnak ki.

— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

— Belépti díj nincs. —

A vidékiek találkozóhelye.

Szállodában szobák 1 korona

— 60 fillértől kaphatók. —

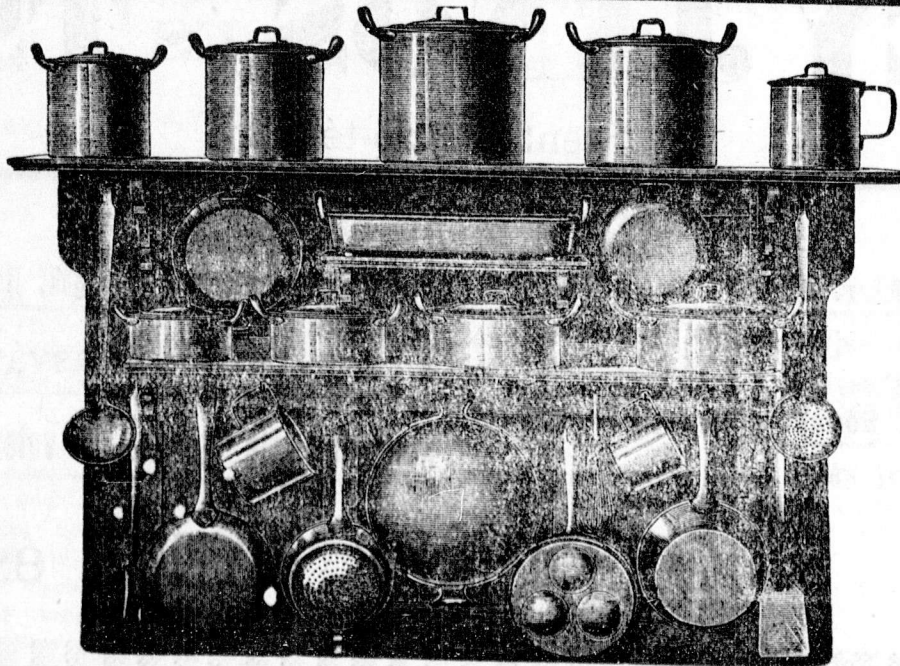
Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a „NEMZETI“ szálloda, vendéglő és kávéház bérlelője.

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedése
Rákóczi-ut. Telefon 390. sz.

Modern
konyhaberendezések
zománcos és tiszta
aluminiumból.

Tavaszi újdonságok

Vasbutorok u. m.:

szekrényágy
3 matracca

K 19-50.

Gyermekágyak

K 26-tól.